

Рік виборів у Азії: чого чекати, на що сподіватися?

Увесь світ пильно стежить за США. Проте не варто забувати, що в країнах Азії цього року також відбудуться надзвичайно важливі вибори.

На порозі надважливого року виборів стоять не тільки США та Європа, а й континент, де розташовані держави з найбільшим населенням. Маючи майже 60 відсотків населення Землі та валового внутрішнього продукту, а також дві третини економічного зростання, Індो-Тихоокеанський регіон є глобальним економічним центром тяжіння. Азія відіграє ключову політичну роль у багатополарному світовому порядку майбутнього, в якому суперництво Китаю та США має системне значення, проте (над)регіональні «важковаговики» також набувають дедалі більшої сили. Саме тут формуватиметься майбутнє світового порядку, економічного добробуту, миру та безпеки, що ґрунтуватимуться на встановлених правилах. Для досягнення політичної міці й економічної стійкості суверенна й геополітична Європа як ніколи потребує широких глобальних партнерств. Саме тому важливо уважно придивитися до виборів, які 2024 року відбудуться в принаймні дев'яти країнах Азії.

У рік, коли Україна й Близький Схід залишаються в центрі уваги Німеччини, ми не повинні випускати з поля зору доленосні події в країнах Азії. Тут особливо можна виділити шість гарячих точок і тенденцій. По-перше, Китай і США докладають помітних зусиль, аби звести конфлікти до мінімуму та досягти взаєморозуміння. В той самий час зростає занепокоєння з приводу посилення напруження в Південно-Китайському морі й Тайваньській протоці. По-друге, відновлення загрози для глобальних ланцюгів постачання через безпекову кризу в Червоному морі й на Африканському Розі (*Сомалійський півострів, або Африканський Ріг, або Північно-Східна Африка*), причому значна частина світового вантажопотоку проходить саме через Азію, де розташовані 15 з 20 найбільших контейнерних портів. По-третє, збільшення провокацій з боку Північної Кореї та формування нової вісі між Пхеньяном і

Москвою, що лише посилює занепокоєння стосовно стабільності на Корейському півострові. По-четверте, присутність на світовій арені успішної та впевненої в собі Індії, а також непрості відносини Делі й Пекіна, що є ахіллесовою п'ятою для форматів, у яких домінує Китай, себто БРІКС+ чи Шанхайська організація співробітництва. По-п'яте, нещодавня стрімка втрата політичної репутації Заходу в багатьох країнах Глобального Півдня внаслідок війни Ізраїлю в Газі після терористичних атак ХАМАСу. І, зрештою, по-шосте, послаблення демократії, натомість посилення авторитаризму й популізму, що є очевидним у Азії.

*Суспільства й уряди Азії
стикаються з тими ж
викликами, що стоять
перед Німеччиною та
Європою*

Суспільства й уряди Азії стикаються з тими ж викликами, що стоять перед Німеччиною та Європою: як уберегти та зміцнити незалежність в умовах домінуючого суперництва між великими державами? Як впливають епохальні геополітичні та геоекономічні потрясіння сьогодення на національні моделі розвитку, а надто в країнах, які розвиваються? Яким чином можна зменшити односторонню залежність і диверсифікувати партнерства? Цілком очевидно, що не всі ці питання наразі є в фокусі виборчих кампаній. Як і будь-де в світі, вибори насамперед зосереджуються на внутрішніх проблемах. До прикладу, безробіття серед молоді й масова трудова міграція в Бутані, соціальна нерівність у Південній Кореї, економічна криза в Шрі-Ланці або боротьба з корупцією в Монголії. Над усіма, між тим, завис меч геополітики, себто небажання багатьох держав обирати між наддержавами й великими сусідами, але водночас і страх, що в якийсь момент утримання рівноваги може стати неможливим. Отже, які виклики з погляду зовнішньої політики стоять зараз у Азії?

Початок року виборів в країнах Азії навряд чи може бути ще більш геополітичним. Попри бойкот опозиції та занепокоєння міжнародної спільноти стосовно демократичного майбутнього країни, Шейх Хасіна, прем'єр-міністерка Бангладеш, як і очікувалося, виборола п'ятий термін на посаді. Країна, що розташована між Індією та Китаєм і традиційно вважається мостом між Південною і Південно-Східною Азією, в останні десятиліття демонструє

стрімкий економічний розвиток. Перемога на виборах «Авам Ліг», лівоцентристської політичної партії Хасіни, є бажаною новиною для Індії, її найближчого союзника. Виклики для німецької співпраці у сфері розвитку та імплементації Закону про комплексну перевірку ланцюгів постачання стають дедалі серйознішими.

На початку року в сусідньому Бутані переміг колишній прем'єр-міністр Церінг Тобгай. Тісні відносини з Індією залишаються основою зовнішньої політики. Конфлікт на кордоні з Китаєм досі триває і має для Тхімпху, Пекіна і Делі геостратегічне значення.

*Вибори на Тайвані
привертають найбільшу
міжнародну увагу та
мають можливі наслідки
для регіональної та
глобальної стабільності*

Вибори на Тайвані в січні привернули найбільшу міжнародну увагу. Вони також можуть мати наслідки для регіональної та глобальної стабільності в умовах конфлікту між супердержавами: Китаєм і США. Згідно з результатами голосування, чинний віцепрезидент і критичний для Пекіна кандидат від Демократичної прогресивної партії (ДПП) Лай Цінде (Вільям Лай) лідирував у перегонах. Вперше з 2008 року з'явилася можливість сформувати парламент без абсолютної більшості, якщо третій кандидат у президенти Ко-Веньцзе і його Тайваньська народна партія (ТНП) зможуть зламати систему двопартійності. Не менш важливими за результат виборів будуть реакція Пекіна й осінні вибори в США. Тайвань для Німеччини є п'ятим за величиною торговельним партнером в Азії, і, як провідний центр виробництва напівпровідників, має системне значення. Берліну й Брюсселю доцільно планувати коротко-, середньо- та довгострокові сценарії розвитку подій навколо тайваньського питання.

Вибори в Індонезії та Пакистані, країнах, які розташовуються на четвертому й п'ятому місцях за кількістю населення в світі, будуть у центрі уваги в лютому. Прабово Субіанто, міністр оборони Індонезії та колишній зять колишнього військового правителя Сухарто, лідирує на виборах разом із Гібраном Ракабумінгом, старшим сином популярного президента Джоко Відодо, що йде у відставку. Водночас залишається невідомим, які альянси з конкурентами – ексгубернатором Джакарти Анісом Басведаном і колишнім

губернатором Центральної Яви Ганджаром Праново, який критикував Прабово за порушення прав людини, – будуть сформовані у разі проведення другого туру виборів.

Очікується, що нейтральна позиція Індонезії в зовнішній політиці збережеться й надалі. Прабово виступає за збільшення витрат на оборону та посилення військової міці. На додаток до його тісних економічних відносин із Китаєм привертає увагу його прагматична оцінка договору про атомні підводні човни між Австралією, Великою Британією та США (AUKUS). Нещодавно він скептично висловився про ЄС, скаржачись на подвійні стандарти та різні позиції стосовно торговельної політики й екологічних питань. Індонезія є ключовим партнером Німеччини. Співпраця стала ще тіснішою завдяки паралельному головуванню в G7 та G20, а також важливій декларації щодо України, підписаній на Балі в листопаді 2022 року. Асоціація держав Південно-Східної Азії (ASEAN), чий вплив слабшає, залишається пріоритетним партнером для реалізації Індо-Тихоокеанських рекомендацій Німеччини.

*Ситуація у Пакистані
напередодні виборів
залишається
непередбачуваною*

Ситуація у Пакистані напередодні виборів залишається непередбачуваною. Наваз Шаріф, який тричі був прем'єр-міністром і який повернувся з вигнання, знову претендує на урядову посаду. Найсильніший його супротивник, колишній популярний гравець у крикет і також колишній глава уряду Імран Хан, виключений із виборчих перегонів. Перед самими виборами багато що видається можливим, як-от перемога Шаріфа, обрання несподіваного кандидата на посаду прем'єр-міністра чи перенесення самих виборів. Зрештою, все вирішуватиме потужний апарат безпеки. Німеччина не повинна відмовлятися від Пакистану, навіть попри існуючий політичний хаос. Окрім ключової ролі в китайській ініціативі «Пояс і шлях» (*«Один пояс, один шлях» – ініціатива КНР, глобальна стратегія розвитку інфраструктури*), ядерна держава, очевидно, намагається повернутись на більш широку основу з політичним Заходом.

Вибори у найбільших державах відбудуться у квітні – травні. Під час найбільшого голосування у світі Індія у кілька етапів обиратиме новий парламент. Перемога популярного прем'єр-міністра

Нарендри Моді та Національного демократичного альянсу (НДА) на чолі з «Бхаратія Джаната парті» (БДП) видається ймовірною. Опозиційному альянсу I.N.D.I.A. на чолі з Партією конгресу може бути складно. Цілком можливо, що будуть сюрпризи. Делі виходить на світову арену: чи то успішно головуючи в G20, чи здійснивши першу індійську висадку на Місяць. Про новий вражаючий міжнародний імідж Індії можна прочитати в нещодавно опублікованій книзі індійського дипломата й міністра закордонних справ Субраманьяма Джайшанкара «Чому Бхарат має значення».

Делі виходить на світову арену: чи то успішно головуючи в G20, чи здійснивши першу індійську висадку на Місяць

Порядок денний стратегічного партнерства між Німеччиною та Індією на 2024 рік вельми насичений: урядові консультації, Азійсько-Тихоокеанська конференція німецької економіки, оборонна співпраця та військові навчання, зелений і сталий розвиток. Ймовірно, найбільш важливим у партнерстві Німеччини в Індо-Тихоокеанському регіоні нможна назвати шанобливе ставлення до розбіжностей у поглядах у відповідних рамках.

Парламентські вибори в Південній Кореї, заплановані на квітень, затьмарені замахом на лідера опозиції Лі Чже Мьона. Після найближчих в історії країни президентських виборів у березні 2022 року, коли переможця виборів Юна Сук Йоля та Лі Чже Мьона розділяло менше одного відсотка, поляризація корейської політики тільки посилилася. Намагаючись досягнути історичного примирення між Південною Кореєю та Японією, президент Юн і прем'єр-міністр Кісіда вдаються до сміливих кроків. Попри це, зближення залишається суперечливим, а надто в Південній Кореї.

Стосовно Північної Кореї Сеул робить ставку на стримування

Стосовно Північної Кореї Сеул робить ставку на стримування. На даний момент через зміну курсу й агресію з боку Пхеньяна політика розрядки навряд чи видається реалістичною. Президент Юн і його консервативна Партія народної влади, що не має більшості в Національних зборах, стоять перед доленосними виборами. Якщо опозиційна Демократична партія надалі залишатиметься найбільшою фракцією, позиція Юна буде остаточно ослаблена. Південна Корея є одним з найважливіших ціннісних і торговельних партнерів

Німеччини в Індо-Тихоокеанському регіоні. Країни мають чому повчитися одна в одній: стосується це відносин із Китаєм, економічної безпеки чи стратегічної промислової та технологічної політики.

Це ж можна сказати про Японію. Вибори тут відбудуться аж 2025 року, але достроковий розпуск парламенту залишається цілком можливим. Прем'єр-міністр Фуміо Кісіда бореться з низькими рейтингами в опитуваннях і скандалом з партійними коштами. Він також має проявити себе на виборах голови своєї Ліберально-демократичної партії (ЛДП). Японська політика може зазнати потрясінь.

Однак від німецько-японських відносин можна очікувати стабільності. Стратегічне партнерство між Берліном і Токіо донедавна не було настільки тісним. Під час своєї першої поїздки в Азію канцлер Німеччини Олаф Шольц відвідав Японію, де вперше відбулися урядові консультації. Координація головування Німеччини та Японії у G7 мала вирішальне значення для пошуку спільної позиції щодо глобальних викликів: починаючи з агресивної війни Росії проти України і закінчуючи змінами клімату.

Перша половина напруженого виборчого року завершиться в червні в Монголії. Перемога на виборах домінуючої Монгольської народної партії (МНП) на чолі з молодим прем'єр-міністром Оюном-Ердене є ймовірною, проте ніхто не може гарантувати абсолютну більшість голосів. Це робить більш значущими ініційовані ним та орієнтовані на реформи поправки до виборчого законодавства. До парламенту буде допущено більше партій, жіноча квота, між тим, складатиме 30 відсотків. Монгольська демократія, цілком унікальна через геополітичне розташування в регіоні між Китаєм і Росією, утримує рівновагу з точки зору зовнішньої, безпекової, економічної та енергетичної політики. Вона заслуговує на всяку підтримку з боку Німеччини, свого найважливішого «третього сусіда» в Європі, як зараз, так і в майбутньому.

У другій половині року відкидають тіні вибори у Шрі-Ланці, що стала геополітичною поворотною точкою конкуренції між Індією, Китаєм та США. Очікується, що в Сінгапурі, ключовому регіональному партнері в боротьбі за багатосторонність, вільну світову торгівлю і морську безпеку, прем'єр-міністр Лі Сянь Лун, після 20 років перебування на посаді, передасть естафету призначеному наступнику Лоуренсу Вонгу.

*У Австралії також
поволі розкручується
маховик передвиборчої
кампанії*

У Австралії також поволі розкручується маховик передвиборчої кампанії. Лейбористська партія на чолі з прем'єром Ентоні Альбанезе буде, можливо, домагатися переобрання в травні 2025 року, проте може піти на вибори і набагато раніше. Отримавши послаблення через програний референдум «Голос», який стосувався прав корінних народів, а також борючись із падінням рейтингів, політик не може гарантувати собі другий термін на посаді.

Австралія, як і Нова Зеландія, є природним партнером у регіоні для Німеччини. Прагматичний і принциповий новий старт у відносинах із Китаєм, започаткований Албанезе, перший візит глави уряду Австралії до Пекіна за останні сім років, а також перша Стратегія національної безпеки Нової Зеландії варті тісної координації та обміну досвідом між друзями.

Вибори в Індо-Тихоокеанському регіоні, що пройдуть у цьому та наступному роках, мають, значною мірою, забезпечити безперервність зовнішньополітичної співпраці в країнах-партнерах, які є найбільш важливими для Німеччини та ЄС. З огляду на очікувану геополітичну турбулентність, наявні війни та можливі нові осередки конфліктів ця новина не є поганою. Всі ці процеси вимагатимуть від нас сили й міцного партнерства.

Переклад з німецької Ірини Савюк

Мірко Гюнтер

Мірко Гюнтер (Mirco Günther) – керівник Азійсько-Тихоокеанського відділу Фонду ім. Фрідріха Еберта. Раніше був представником Фонду в Афганістані та керівником регіонального офісу Фонду в Сінгапурі. В 2014 році брав участь у створенні місії ОБСЄ на сході України, а також працював від імені цієї організації в Казахстані й Таджикистані.

